

Klimat- och näringslivsdepartementet

Nexans Sweden AB
c/o Paneo AB
Sandviksgatan 25
972 38 Luleå

Överklagande av Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut avseende markanvisning inom bearbetningskoncession för energitorv på Grimsås mosse i Tranemo kommun

Regeringens beslut

Regeringen avslår överklagandet.

Regeringens tidigare beslut, att det överklagade beslutet tills vidare inte ska gälla (inhibition), upphör därmed att gälla.

Ärendet

Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslutade den 19 januari 2024 i ärende 543-17378-2023 att anvisa mark för bearbetning av energitorv på fastigheten Tranemo Moghult 5:1 enligt 26 § lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter (torvlagen). Beslutet finns i *bilagan*.

Neova AB innehar sedan den 15 oktober 2013 bearbetningskoncession för energitorv på Grimsås mosse avseende bland annat fastigheten Tranemo Moghult 5:1, som ägs av Nexans Sweden AB (Nexans AB). Neova AB har ställt en säkerhet om 1 200 000 kronor för intrångsersättning enligt 27 § torvlagen.

Nexans AB överklagar beslutet och yrkar att regeringen ska upphäva beslutet.

Regeringen beslutade den 14 mars 2024 att det överklagade beslutet tills vidare inte skulle gälla.

Nexans AB anför i huvudsak följande. Nexans AB delar inte länsstyrelsens bedömning att det anvisade markområdet är nödvändigt för att torvtäktsverksamheten ska kunna bedrivas. Torvtäktsverksamheten skulle kunna bedrivas på övriga fastigheter som innefattas i bearbetningskoncessionen, med hänsyn också till den tid som återstår av tillståndet för bearbetningskoncessionen. Produktionsytan på Nexans AB:s fastighet utgör mindre än en fjärdedel av den totala produktionsytan, men i praktiken utgör produktionsytan en än mindre del på grund av att vissa delar av ytan används till annat än produktion. Mot denna bakgrund och att den tillståndstid på cirka femton år som kvarstår för torvtäkten, liksom att Neova AB väntat tio år med att ta koncessionen i anspråk, kan det inte vara oundgängligen nödvändigt att använda sig av bolagets fastighet för verksamheten.

Utöver brytning kommer en av sedimentationsdammarna för torvtäkten att ligga på Nexans AB:s fastighet och även den borde kunna placeras på en annan berörd fastighet. Alla andra nödvändiga anläggningar har planerats till fastigheter där fastighetsägarna är positiva till verksamheten. Nexans AB har inga invändningar mot att torvbrytning sker direkt mot bolagets fastighetsgräns.

Koncessionsbeslutet innehåller villkor om att spridande av damm från torvverksamheten som kan medföra olägenheter för kringboende ska förhindras. Det framgår också av koncessionsbeslutet att den årliga produktionen av torv bedöms uppgå till 50 000 kubikmeter och som högst till 100 000 kubikmeter ett enskilt år.

Nexans AB har omkring 500 anställda i Grimsås och är som arbetsgivare viktig för Grimsås och för Tranemo kommun. Den kabeltillverkning som sker hos företaget är även viktig för energiomställningen. Dammet från torvtäkten och eventuella bränder kan påverka den dammkänsliga verksamhet som företaget bedriver. Nexans AB:s produkter är i många fall dammkänsliga och nya renrum är planerade för ökad produktion av mellanspänningsledningar. I dag förvaras en del av företagets produkter utomhus, vilket kan ske för att det inte i dag finns någon dammproblematik i området.

Nexans AB har undersökt hur utrustning kan anpassas till en ökad mängd partiklar i luften. En konsekvens kan vara ett ökat behov av att byta

ventilationsfilter, vilket innebär kostnader om 250 000 kronor per filter, i samtliga 60–70 filteraggregat. Torvtäktsverksamheten kan också resultera i högre kostnader för rengöring av lokaler och i ett försämrat renommé gentemot kunder som förväntar sig rena produkter. Nexans AB räknar med att ett produktionsbortfall kostar företaget 10 miljoner kronor per dygn och att de produkter som lagras utomhus har ett värde på omkring 150 miljoner kronor. Den ställda säkerheten på 1 200 000 kr bedöms inte vara tillräcklig för att ersätta den skada som kan uppstå om Nexans AB tvingas uppgradera sin reningsutrustning.

Givet den tillståndstid som kvarstår för torvtäkten, cirka 15 år, och att Neova AB väntat tio år med att ta koncessionen i anspråk så kan det inte längre vara oundgängligen nödvändigt att använda sig av även Nexans AB:s fastighet för verksamheten. Nexans AB har inga invändningar mot att torvbrytning sker direkt mot Nexans fastighetsgräns. Utöver brytning så kommer en av sedimentationsdammarna för torvtäkten att ligga på Nexans AB:s fastighet, fastän den borde kunna placeras på en annan berörd fastighet. Alla andra nödvändiga anläggningar har planerats till fastigheter där fastighetsägarna är positiva till verksamheten.

Neova AB kan inte räkna med att hinna bryta all torv som omfattas av koncessionen eftersom en längre tid av koncessionstiden redan passerat. Neova AB har inte kunnat visa att dammet inte kommer att bli ett problem för Nexans AB:s verksamhet. Nexans AB har bedrivit sin verksamhet på platsen sedan 1948 och har inte haft anledning att anpassa sin verksamhet till en eventuellt kommande torvverksamhet.

Neova AB har anfört i huvudsak följande. Verksamhetens tillåtlighet är redan avgjord genom koncessionsbeslutet och det som är föremål för prövning i detta ärende är frågan om markanvisning och därför frågan om markens betydelse för genomförandet av den koncessionerade verksamheten.

Nexans AB:s fastighet utgör 23 hektar av täktområdet och länsstyrelsen har i sitt beslut bedömt att det är en betydande del av hela produktionsytan. I ett annat ärende om markanvisning för bearbetningskoncession som överklagades till regeringen utgjorde den berörda marken endast omkring två procent av den totala täktytan, men regeringen bedömde ändå att det inte fanns skäl att ändra länsstyrelsens beslut. Hela den koncessionerade täktytan behövs av produktionstekniska skäl för att kunna nå den årliga produktion

som koncessionsbeslutet tillåter. Marken på Nexans AB:s fastighet behövs också för vattenavledning. Sedimentationsdammar behöver därför placeras där.

Den intrångsersättning som regleras i torvlagen avser bara skada som är en direkt följd av att mark tas i anspråk. Det skulle till exempel kunna vara kostnader som Nexans AB har för att flytta eller lägga ned verksamhet som bedrivs på den aktuella delen av fastigheten. Någon sådan skada har emellertid inte hävdats av Nexans AB och kommer inte heller att förekomma. Skador som uppstår på Nexans AB:s verksamhet på en annan fastighet får i stället prövas genom bestämmelserna i 32 kap. miljöbalken. Den säkerhet som Neova AB har ställt avser bara den ersättningsskyldighet som kan uppkomma med stöd i torvlagen. Den ställda säkerheten överstiger med marginal vad en värderingsman bedömt vara rätt värde.

Damm får inte spridas på ett sätt som medför olägenheter för kringboende, enligt villkor för koncessionen. Neova AB har vidare åtagit sig att inom produktionsområdet närmast Nexans AB:s verksamhet använda metoden grävning i stället för fräsning.

Regeringen ska bara pröva om marken behövs för att bedriva torvverksamheten. Frågan om rätt till ersättning för ianspråktagandet ska inte prövas i det här ärendet.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen bedömer i likhet med länsstyrelsen att den anvisade marken behövs för den koncessionerade torvverksamheten och att skäl för markanvisning därför finns. Ytan utgör en stor andel av den totala koncessionerade arealen och Neova AB har klargjort att en del av Nexans AB:s fastighet behövs för sedimenteringsdammar. Att en del av koncessionens giltighetstid redan har passerat förändrar inte regeringens bedömning. Förutom att tillgodose behovet av sedimenteringsdammar har Neova AB angett att hela området kan behövas för att bryta den torv som koncessionen medger. Det saknas skäl att ifrågasätta att så är fallet. Överklagandet bör därför avslås.

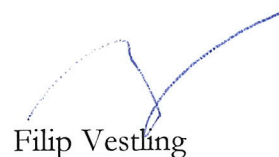
Regeringens beslut den 14 mars 2024 om att det överklagade beslutet tills vidare inte ska gälla (inhibition) upphör därmed att gälla.

Vad sedan gäller frågorna om intrångsersättning och skada på Nexans AB:s verksamhet gäller enligt 27 § torvlagen bestämmelserna i 4 kap. expropriationslagen (1972:719) i tillämpliga delar. Enligt 29 § torvlagen ska mark- och miljödomstolen avgöra tvister om ersättningens storlek. Det är därigenom inte möjligt att pröva frågor om ersättningens storlek i detta beslut.

På regeringens vägnar

Ebba Busch

Filip Vestling

Kopia till

Finansdepartementet/BA
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/SPN
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Neova AB

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Yttrande

Datum
2024-01-19

Ärendebeteckning
543-17378-2023

Anläggningsnummer
1452-65

Elektronisk delgivning Neova AB
Box 1143
824 13 Hudiksvall
Ombud: Wistrands advokatbyrå,
Email: emilia.ohlin@wistrand.se

Beslut avseende markanvisning inom bearbetningskoncession för energitorv på Grimsås mosse i Tranemo kommun

Beslut

Länsstyrelsen beviljar Neova AB:s (org.nr 556151-6708) ansökan om markanvisning enligt 26 § lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter på fastigheten Moghult 5:1 inom det område som framgår av koncessionsområdet enligt bilaga 1.

Markanvisningen gäller tills vidare, dock längst till och med 2038-10-15.

Den anvisade marken får tillträdas omedelbart.

Säkerhet

Neova har lämnat en säkerhet till ett belopp om 1 200 000 kronor i form av en bankgaranti som intrångsersättning enligt 27 § lagen om vissa torvfyndigheter gentemot ägare till mark som tas i anspråk för bearbetning.

Säkerheten kommer att återsändas när Neova har fullgjort sina ekonomiska skyldigheter gentemot ägaren av den berörda fastigheten.

Ärendet

Neova AB (Neova) har ansökt om markanvisning enligt 26 § lag om vissa torvfyndigheter (torvlagen, 1985:620) på fastigheten Tranemo Moghult 5:1 på Grimsås mosse i Tranemo kommun.

Det aktuella markområdet omfattas av bearbetningskoncession gällande torv för energiändamål, för vilket beslut meddelades den 15 oktober 2013. Efter överklagande fastställdes beslutet av regeringen den 11 december 2014. Neova har nu påbörjat förberedelse för brytning och skrivit avtal med berörda markägare med undantag för

fastigheten Tranemo Moghult 5:1 där överenskommelse med fastighetsägaren inte uppnåtts trots långtgående diskussioner.

Ansökan har remitterats till Nexans Sweden AB (Nexans), som är ägare till fastigheten. Kommunikering av inkomna synpunkter har därefter skett mellan Neova och Nexans.

Neovas argument för markanvisning

Neova har anfört att det aktuella området utgör en viktig del av bearbetningskoncessionen och ska nyttjas för bland annat produktionsområde, diken, skyddsområde och anläggande av sedimentationsdammar. En stor del av vattenavledningen ska ske åt öster och den största sedimentationsdammen planeras anläggas där. All avvattning från verksamhetens produktionsområde sker genom fastigheten Tranemo Moghult 5:1. Ansökt mark inom fastigheten Tranemo Moghult 5:1 ingår således som en viktig del i den koncessionsgivna verksamheten. Anläggningens utformning framgår av täktplanen som hör till bearbetningskoncessionen, bilaga 2 i detta beslut.

Neova har åtagit sig att vidta försiktighetsåtgärder i form av att vid området närmast Nexans använda sig av grävning som produktionsmetod istället för fräsning. Produktion av torv inom grävtorvsområdet får endast ske med grävmaskin genom djupgrävning eller klippning av block. Ett extra kantdike med vändteg kommer att anläggas vid gränsen till grävtorvsområdet.

För att minska risken för påverkan på Nexans verksamhet från damning kommer sådan torvtäktsverksamhet inom Nexans fastighet Tranemo Moghult 5:1 som riskerar att ge upphov till damning inte bedrivas vid extremt torr väderlek och vid en av SMHI prognostiserad vindstyrka på 6 m/s eller mer i riktning mot Nexans verksamhet. Extra vindvimplar kommer att placeras på produktionsområdet för att snabbt kunna indikera sådana förändringar i vindriktningen som innebär ökad risk för spridning av eventuellt damm.

Nexans argument

Nexans har motsatt sig Neovas ansökan om markanvisning och den föreslagna ersättningen.

Nexans begär i första hand att Länsstyrelsen i egenskap av tillsynsmyndighet enligt 2 kap. 9 § och 24 kap. 3 § miljöbalken bör initiera en återkallelse av tillståndet. I andra hand begärs att Länsstyrelsen med hänvisning till 24 kap. 5 § miljöbalken initierar en omprövning av tillståndsbeslutet.

Som skäl har bl.a. angetts en stor risk för påverkan på Nexans verksamhet genom damning, detta då torvtäkt är en dammande

verksamhet och Nexans bedriver en högteknologisk produktionsanläggning med mycket höga krav på renhet.

Nexans har även yrkat på att bearbetningskoncessionen återkallas då lång tid förflutit sedan tillståndet meddelades och tillståndet inte kan anses vara uppdaterat mot relevanta miljökrav. Verksamheten bedöms även negativt påverka miljömålet myllrande våtmarker, leda till kraftiga utsläpp av koldioxid samt påverka den på mossen förekommande hotade arten Storspov och andra arter som har mossen som sin livsmiljö.

Vid de förlikningsdiskussioner som förts framkom vidare att Nexans vid ett accepterat markupplåtelseavtal skulle bli redovisningsskyldigt för det uppsläpp av koldioxidekvivalenter som Neovas verksamhet ger upphov till på deras fastighet vilket leder till att markupplåtelse inte kan accepteras.

Länsstyrelsens skäl till beslutet

Det länsstyrelsen har att pröva i detta ärende är frågan om markanvisning kan medges eller ej. Verksamhetens tillåtlighet är sedan tidigare avgjord i och med det beslut som meddelades den 15 oktober 2013 och som efter överklagande fastställdes av Regeringen den 11 december 2014.

Nexans har i sitt yttrande yrkat att bearbetningskoncessionen ska återkallas eller omprövas. Denna fråga hanteras som ett separat ärende (Dnr: 555-24733-2023) då frågan om återkallelse/omprövning prövas av tillsynsmyndigheten utifrån lagstiftningen i miljöbalken, till skillnad från markanvisningsfrågan som prövas enligt 26 § i torvlagen.

En koncessionshavare har enligt 26 § lagen om vissa torvfyndigheter rätt att efter anvisning av länsstyrelsen ta i anspråk sådan mark på annans fastighet som behövs för genomförandet av den tillståndsgivna verksamheten. Inanspråktagandet av mark är ett expropriativt förfogande och av detta följer att endast mark som är oundvikligen nödvändig för verksamheten kan komma ifråga. Det ska således föreligga ett behov som inte kan tillgodoses på den egna fastigheten eller på mark som disponeras genom frivilligt avtal. Av den expropriativa förfoganderätten följer vidare, att det ankommer på koncessionshavaren att styrka att förutsättningar för markanvisningen finns.

Länsstyrelsen konstaterar att frågan om markområdet är nödvändigt för verksamheten har varit föremål för prövning i ärendet avseende koncession för bearbetning av energitorv. Av täktplanen som hör till ansökningshandlingarna framgår att det nu aktuella området på fastigheten Moghult 5:1 utgör en betydande del av produktionsytan samt är viktigt för vattenavledningen då merparten av vattnet avrinner

åt detta håll och den största sedimentationsdammen därför planeras där.

Ägaren till fastigheten Moghult 5:1 har inte lämnat tillstånd för Neova att påbörja brytning i enlighet med bearbetningskoncessionen. Förutsättningarna för att lämna markanvisning får därmed anses vara uppfyllda. Markanvisningen ska gälla under den tid som tillståndet för bearbetningskoncessionen gäller, som längst fram till den 15 oktober 2038.

I detta ärende har Ulrika Samuelsson beslutat och Jan Mastera varit föredragande. I handläggningen av ärendet har även länsjuristen Anneli Wejke, rättsenheten deltagit.

Hur man överklagar

Beslutet kan överklagas hos Regeringen, näringsdepartementet, inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet, se bilaga (formulär 04).

Övrig information

Av 29 § lagen om vissa torvfyndigheter framgår följande. Kan överenskommelse ej träffas om ersättning enligt 27 § eller löseskilling enligt 28 §, prövas tvisten av den mark- och miljödomstol inom vars område marken eller större delen därav ligger. Annan än koncessionshavaren får ej väcka talan innan tillträde har skett.

Länsstyrelsen har idag i ärende 555-24733-2023 fattat beslut angående begäran om omprövning.

Bilagor

Bilaga 1, beslutskarta produktionsområdet

Bilaga 2, ny täktplan

Bilaga 3, överklagandeformulär 04

Kopia

Nexans AB, Annika.hedebark@nexans.com (elektronisk delgivning)

Ombud Nexans, kristin.skeppsby@agriadvokater.se

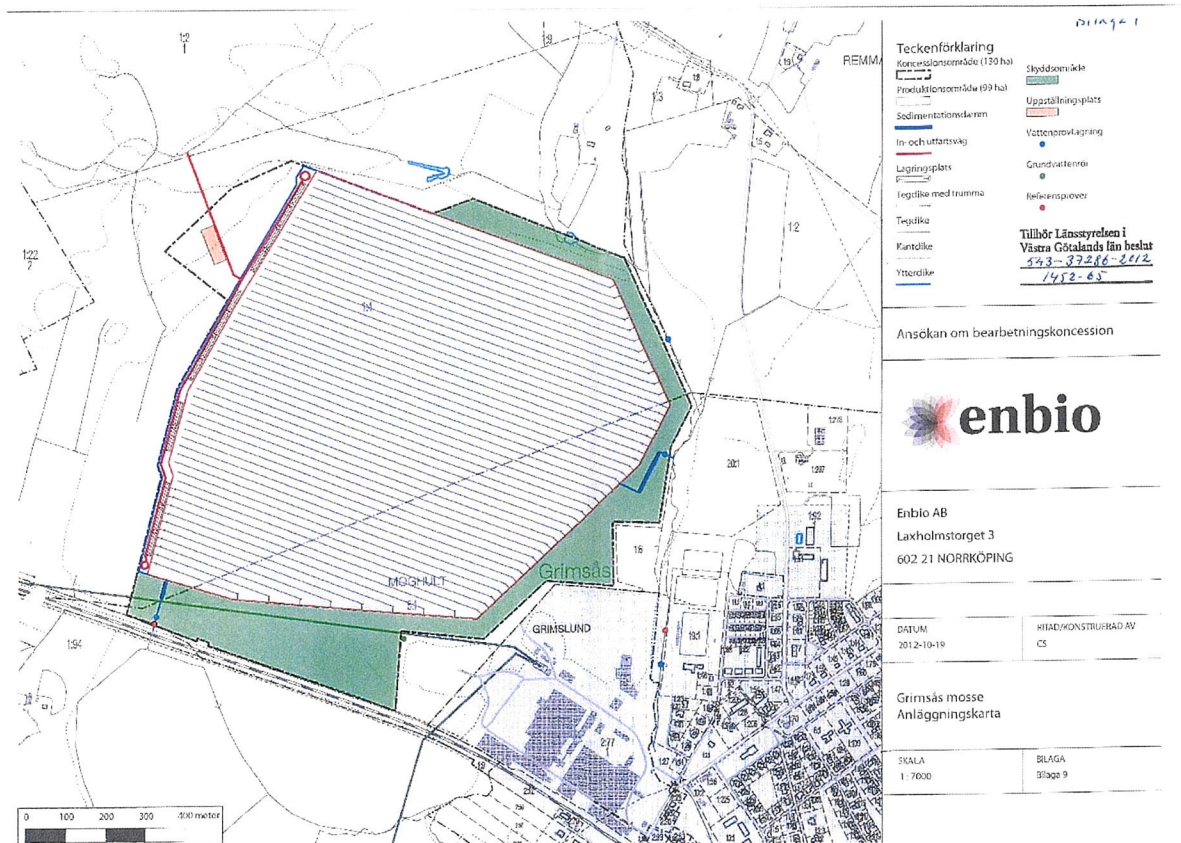
Ombud Neova, Rudolf.laurin@wistrand.se

Ombud Neova, Maria.Lovemo@wistrand.se

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur Länsstyrelsen hanterar personuppgifter finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga 1

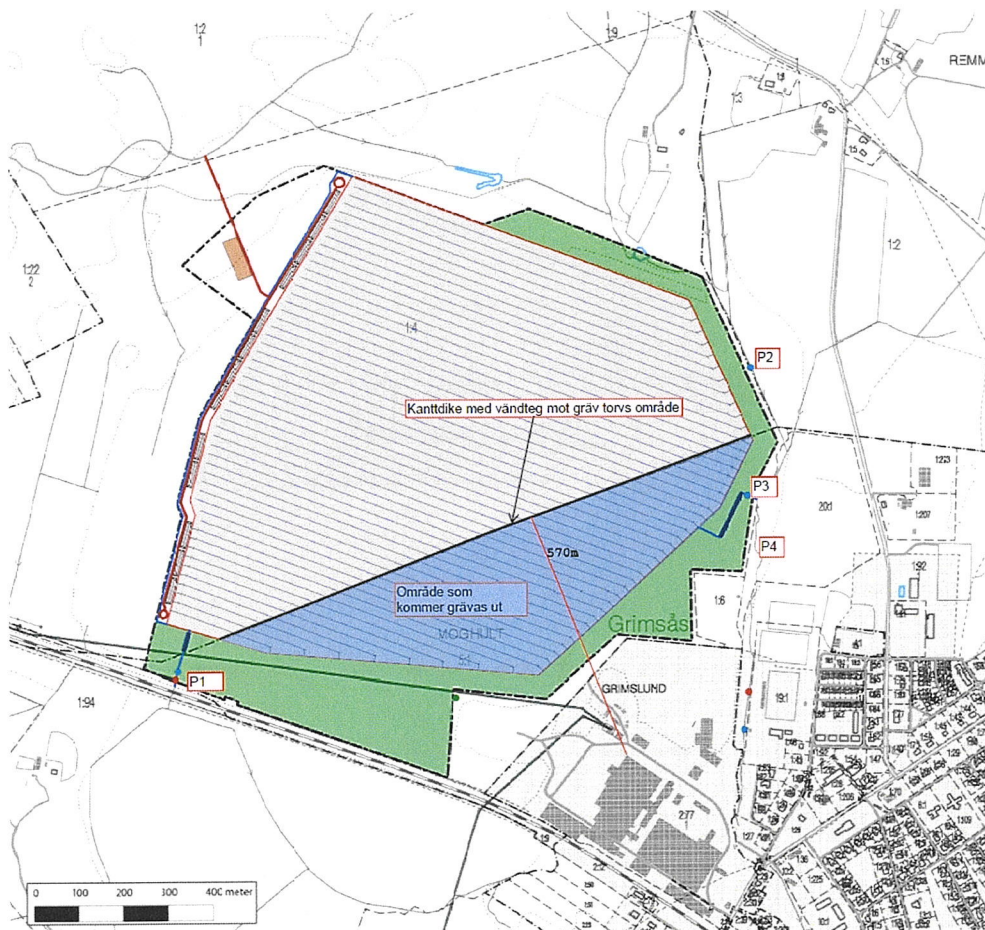

Bilaga 3

Koordinatförteckning för koncessionsområdet (SWEREF 99)

Brytpunkt enligt bilaga 2	Y- koordinat	X- koordinat
1	6373389	412809
2	6373019	412979
3	6372916	412926
4	6372729	412898
5	6372734	412782
6	6372574	412784
7	6372500	412615
8	6372449	412458
9	6372471	412252
10	6372274	412238
11	6372439	411767
12	6372447	411769
13	6372458	411740
14	6372450	411738
15	6372519	411559
16	6372859	411644
17	6372888	411635
18	6373080	411683
19	6373297	411806
20	6373421	411646
21	6373575	411812
22	6373643	411961
23	6373509	412320
24	6373544	412423

Bilaga 2

Bilaga | 1

Teckenförklaring

Koncessionsområde 130 ha

Produktionsområde 99 ha

Sedimentationsdamm

In- och utfartsväg

Lagringplats

Tegdike med trumma

Tegdike

Kantdike

Ytterdike

Syddsområde

Uppfällningsplats

Vattenprovtagning

Grundvattenrör

Referensprover

Ansökan om bearbetningskoncession

Enbio AB

Laxholmstorget 3

602 21 NORRKÖPING

DATUM

2012-10-19

RITAD/KONSTRUEFAD AV

CS

Grimsås mosse

Anläggningskarta

SKALA

1 : 7000

BILAGA

Bilaga 9

Ni kan överklaga beslutet hos regeringen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västra Götaland antingen via e-post; vastragotaland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västra Götaland, 403 40 Göteborg.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, vastragotaland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 40 00. Ange diarienummer 17378-2023.